

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

13 iunie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători - Timofti Vladimir, Țurcan Anatolie

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Tomița Mihail, prin care solicită casarea sentinței Judecătorei Cahul (sediul Central) din 23 noiembrie 2017 și al deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 23 ianuarie 2018, în cauza penală privindu-l pe

Furtună Ion Gheorghe, născut la 14 iulie 1949, originar din r-l Cahul s. Roșu, domiciliat în r-nul Cahul s. Zîrnești.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 04.07.2017 – 23.11.2017 (prima instanță);
2. 18.12.2017 – 23.01.2018 (instanța de apel);
3. 26.03.2018 – 13.06.2018 (instanța de recurs ordinar).

Asupra admisibilității în principiu a recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătorei Cahul (sediul Central) din 23 noiembrie 2017, Furtună Ion a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (1) lit. a) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa de 3 ani închisoare, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Cerința acuzatorului de stat privind încasarea sumei de 640 lei de la inculpat în folosul statului cu titlu de cheltuieli judiciare a fost respinsă.

S-a dispus păstrarea corpului delict în camera de păstrare a corpurilor delict a SUP al IP Cahul, după intrarea sentinței în vigoare urmând a fi distrus.

1.1 Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, Furtună Ion la data de 19 mai 2017, aproximativ la ora 12:20 min., aflându-se la domiciliul său, amplasat în sat. Zîrnești, mun. Cahul, acționând cu intenție directă, a inițiat un conflict cu soția sa Furtună Elizaveta, care conform art. 133¹ Cod penal este membru de familie, și dându-și seama de caracterul acțiunilor sale prejudiciabile, urmărind scopul aplicării violenței fizice, a apucat-o pe ultima cu mâinile de gât a doborât-o la pământ și i-a aplicat mai multe lovituri cu o farfurie de metal în regiunea capului, cauzând astfel părții vătămate trauma cranio-cerebrală închisă, manifestată prin comoție cerebrală, excoriație pe cap, edem al țesuturilor și echimoză pe cap, excoriație pe gât, produse la acțiunea traumatică cu obiect contondent dur, ce condiționează dereglarea sănătății de scurtă durată și se califică medico-legal ca vătămarea corporală ușoară.

Prima instanță a încadrat acțiunile inculpatului Furtună Ion în baza art. 201¹ alin. (1) lit. a) Cod penal, - cu indicii calificativi „*violența în familie, adică acțiunea intenționată comisă de un membru al familiei în privința unui alt membru al familiei, manifestată prin maltratare, alte acțiuni violente, soldate cu vătămarea ușoară a integrității corporale sau a sănătății*”.

2. Sentința primei instanțe a fost atacată cu apel de către procurorul în Procuratura r-lui Cahul, Vîhodeț Inna, prin care a solicitat casarea parțială a sentinței, în partea încasării cheltuielilor judiciare, cu dispunerea încasării în contul statului de la inculpat a sumei de 640 lei, sentința în rest să fie menținută.

În argumentarea apelului, procurorul a invocat că:

- conform art. 227 alin. (1) Cod de procedură penală, cheltuieli judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal. Cheltuielile judiciare cuprind sumele plătite sau care urmează a fi plătite martorilor, părții vătămate, reprezentanților lor, experților, specialiștilor, interpreților, traducătorilor și asistenților procedurali;

- la materialele dosarului a fost anexată informația prin care se confirmă că, pentru efectuarea raportului de constatare nr. 330 din 22 mai 2017 cheltuielile constituie 320 lei, raportului de expertiză judiciară nr. 182d din 12 iunie 2017 cheltuielile constituie 320 lei;

- potrivit art. 143 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, expertiza se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, în cazul când prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul în cauză;

- conform art. 229 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, cu excepția sumelor plătite interpreților, traducătorilor, precum și apărătorilor în cazul

asigurării inculpatului cu avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, atunci când aceasta o cer interesele justiției și condamnatul nu dispune de mijloacele necesare;

- argumentul instanței prin care a motivat refuzul de încasare a cheltuielilor judiciare de la inculpat precum că, statul are obligația de a demonstra vinovăția persoanei, nu este plauzibil, în situația în care, statul și-a onorat această obligație, a demonstrat prin acțiuni de procedură legală vinovăția persoanei, și pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal a suportat cheltuieli, iar art. 229 Cod de procedură penală, indică direct că, condamnatul poate fi obligat la recuperarea cheltuielilor judiciare.

- potrivit alin. (3) al art. 229 Cod de procedură penală, instanța poate elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul sau persoana care trebuie să suporte cheltuielile judiciare în caz de insolvabilitate a acestora sau dacă plata cheltuielilor judiciare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea lor.

3. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 23 ianuarie 2018, a fost respins ca nefondat apelul declarat.

3.1. Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că argumentele invocate de procuror în cererea de apel, precum, că instanța nejustificat a respins cerințele înaintate de partea acuzării privind încasarea a sumei de 640 lei, suportate în legătură cu efectuarea rapoartelor de expertize medico-legală în calitate de cheltuieli judiciare sunt nefondate.

În acest sens, instanța de apel a conchis că prima instanță corect și legal a statuat, că în cadrul urmăririi penale nu au fost suportate careva cheltuieli judiciare care ar putea fi încasate de la inculpat, solicitantul efectuării expertizei a fost statul în persoana OUP al SUP IP Cahul. Prin urmare obligația de suportare a cheltuielilor pentru efectuarea constatării expertizei o poartă anume statul – OUP SUP IP Cahul.

În acest context, instanța de apel a reținut că în speță autorul apelului a făcut o interpretare extensivă a dispozițiilor art. 227 Cod de procedură penală, care expres stabilește din ce sunt constituite cheltuielile judiciare și în special pct. 4) alin. (2) al respectivului articol cert stabilește, că în cazul efectuării unei expertize pot fi atribuite ca cheltuieli judiciare doar sumele cheltuite pentru restituirea contravalorii obiectelor deteriorate sau nimicite în procesul de efectuare a expertizei și nicidecum însăși cheltuielile suportate integral pentru efectuarea unei expertize când aceasta are statutul de probă în procesul penal.

4. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Tomița Mihail, care indică temeiul de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, și solicită casarea parțială a sentinței și a deciziei instanței de apel, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie dispusă încasarea de la Furtună Ion cu titlu de cheltuieli judiciare suma de 640 lei pentru efectuarea expertizelor.

În argumentarea recursului, recurentul invocă că:

- hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția;
- conform art. 143 alin. (2) Cod de procedură penală, plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile obligatorii se face din contul bugetului de stat la momentul dispunerii și efectuării lor. Iar ulterior, la finisarea procesului penal, se solicită restituirea acestor cheltuieli statului, cheltuieli care au fost suportate din cauza comiterii de către inculpat a infracțiunii;

- potrivit art. 227 alin. (1) și alin. (2) pct. 5) Cod de procedură penală, cheltuieli judiciare sânt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal. Cheltuielile judiciare cuprind sumele: cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală;

- conform art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sânt suportate de condamnat sau sânt trecute în contul statului, cheltuieli legate cu efectuarea expertizelor judiciare sunt cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală - expertiza judiciară;

- la soluționarea chestiunii cu privire la suportarea cheltuielilor de efectuarea expertizei urmau a fi respectate prevederile art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală care pe prim plan pune pe condamnat, responsabil de aceste cheltuieli. Doar dacă condamnatul nu este în stare, din diferite motive, invaliditate, incapacitatea juridică etc, cheltuielile sunt trecute în contul statului;

- în speță, statul și-a onorat obligația de a demonstra vinovăția inculpatului, și a suportat cheltuieli, care în baza art. 227 Cod de procedură penală, se încadrează în noțiunea de cheltuieli judiciare și care indiscutabil urmează a fi recuperate din contul inculpatului, or însăși acțiunile ilegale comise de acesta le-au generat;

- art. 229 Cod de procedură penală indică direct că, condamnatul poate fi obligat la recuperarea cheltuielilor judiciare. Plata cheltuielilor judiciare nu va influența asupra situației materiale, dat fiind că inculpatul Furtună Ion nu are persoane la întreținere;

- astfel, instanțele de judecată de ambele nivele, în speța noastră, nu au soluționat corect chestiunea legată de cheltuielile judiciare;

- decizia în partea respingerii solicitării procurorului privind încasarea de la inculpat a cheltuielilor judiciare legate cu efectuarea expertizelor judiciare, nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, temeuri pentru recurs prevăzute în art. 427 alin. (1) pct. 6) Codul de procedură penală, și în legătura cu această recurentul consideră oportun casarea parțială a sentinței și a deciziei instanței de apel, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie dispusă încasarea de la Furtună Ion cu titlu de cheltuieli judiciare a sumei de 640 lei pentru efectuarea expertizelor.

5. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că acesta este inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat din următoarele considerente.

În speță se constată că recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a declarat recurs ordinar în termen.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul declarat este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

La caz, se reține că recurentul contestă decizia instanței de apel, indicând temeiul de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, în sensul că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, criticând decizia instanței de apel anume în partea motivării soluției acesteia privind respingerea apelului declarat de procuror, prin care a fost solicitată încasarea cheltuielilor suportate pentru efectuarea expertizei judiciare în prezenta cauză penală din contul inculpatului.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal reține că temeiul și motivele invocate de recurent în susținerea acestui temei nu s-au confirmat în urma cercetării materialelor cauzei, argumentând în acest context următoarele.

Colegiul penal analizând textul deciziei recurate (f.d. 145-146) în coraport cu motivele invocate de recurent, atestă că instanța de apel s-a expus argumentat și motivat asupra aspectelor contestate și în prezentul recurs ordinar, bazându-și just soluția privind respingerea apelului și solicitării părții acuzării de a dispune încasarea cheltuielilor pentru efectuarea expertizelor din contul inculpatului în baza prevederilor legale stipulate în art. 227 Cod de procedură penală, iar instanța de recurs ordinar, în virtutea corectitudinii acestei motivări, pentru a evita repetări inutile, o acceptă și o însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO, care în pct. 37 a hotărârii sale în cauza Albert vs. România din 16.02.2010, statuează că art. 6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk vs Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Totodată, Colegiul penal invocă că prevederile art. 227 Cod de procedură penală, reglementează care anume cheltuieli sunt incluse în categoria cheltuielilor judiciare, în această listă nefiind însă incluse cheltuielile suportate pentru efectuarea expertizelor judiciare.

Mai mult, se relevă că prevederile alin. (3) a art. 75 din Legea nr. 68 din 14.04.2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, stipulează expres că: *„În cauzele penale, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sunt suportate de către ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 142 alin. (2) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova”*.

În această ordine de idei, se reține că potrivit prevederilor art. 142 alin. (2) Cod de procedură penală, - *„Părțile, din inițiativă proprie și pe cont propriu, sunt în drept, prin intermediul organului de urmărire penală, al procurorului sau al instanței de judecată, să înainteze instituției publice de expertiză judiciară/biroului de expertiză judiciară o cerere privind efectuarea expertizei judiciare pentru constatarea circumstanțelor care, în opinia lor, vor putea fi utilizate în apărarea intereselor lor”*.

În acest context, se atestă că în prezenta cauză penală ordonatorul expertizei judiciare a fost organul de urmărire penală (f.d. 7, 22), fără a exista o asemenea cerere din partea părții apărării.

6. În consecință, Colegiul penal nu a constatat prezența erorilor de drept invocate de recurent ce ar fi afectat hotărârea atacată sub aspectele contestate,

deoarece soluția adoptată de instanța de apel, este legală și întemeiată, iar recursul ordinar declarat este inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat.

7. Conducându-se de prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Tomița Mihail, împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 23 ianuarie 2018, în cauza penală privindu-l pe **Furtună Ion Gheorghe**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **13 iunie 2018**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Timofti Vladimir

Țurcan Anatolie